

PRYLs

(Projekt Yrkesbevis Lokalvårdare)

Kravspecifikation För Grundcertifikat

Vid personcertifiering av lokalvårdare
Enligt SS EN-45013

Innehåll

- 1. Inledning**
- 2. Definitioner och referenser**
- 3. Allmänna bestämmelser för personcertifiering**
- 4. Examination**
  - 4.1 Utfärdande av certifikat
- 5. Certifikatets giltighet**
  - 5.1 Övervakning
    - 5.1.1 Särskilda krav på certifikatsinnehavare under certifikatets giltighet
  - 5.2 Indragning av certifikat
  - 5.3 Särskilda villkor vid förnyelse
- 6. Kunskapsnivåer**
  - 6.1 Uttryck i samband med kunna
- 7. Ämnesvisa kunskapskrav**

1 Inledning

PRYL står för Projekt Yrkesbevis Lokalvårdare Det är en branschnorm som anger kunskapskrav för städare inom 12 områden. Dessa 12 kunskapskrav ligger till grund för ett lokalvårdscertifikat.

Vid olika tolkningar i PRYLs kravspecifikation har PRYLs ledningsgrupp tolkningsföreträdare. PRYLs ledningsgrupp består fn av Solveig Larsen, Sveriges Fastighetsägare Förbundet, Lars Henriksson, Borago i Linköping AB, Inga Birkne, BirkneGruppen AB, Gustav Lasota, Fortifikationsverket och Per Blomberg, Fastighetsarbetsgivarna Förbundet.

Kravspecifikationen finns tillgänglig för beställning hos Borago i Linköping AB, som tills vidare har det formella ansvaret för kravspecifikationen.

Borago i Linköping AB
Box 1086
581 10 Linköping

Tel 013-24 55 00
Fax 013-24 53 90
e-post mailinfo@borago.se

Definitioner

Certifiering	Skall utföras av ett eller flera av SWEDAC ackrediterade certifieringsorgan. Visar att lokalvårdare har kunskap i överensstämmelse med PRYLs kravspecifikation.
Certifieringsorgan	Är ett av SWEDAC ackrediterat företag som utför certifieringar.
Examinering	Prov avsett att kontrollera kunskaper enligt PRYLs kravspecifikation.
Grundcertifikat	Certifikat som måste erhållas innan någon form av annat certifikat (specialcertifikat mm) kan sökas/erhållas inom lokalvård.
Grundkunskap	Den kunskapsnivå som motsvarar kraven för att erhålla grundcertifikat.
Hjälpmedel	Avser valfria skriftliga handlingar.

Referenser

SS EN-45013

Samhällskrav på städbranschen   Bilaga 1

3 **Allmänna bestämmelser för personcertifiering**

Språk Läsa och förstå svenska

Typ Grundcertifikat

Längd 5 år grundcertifikat

Erfarenhet Genomgången grundutbildning inom städområdet på minst 200 tim.
Utbildningen skall innehålla

1. Terminologi
2. Kemiska begrepp och pH-skalan
3. Kemiska produkter
4. Golvmaterial och underhållsmetoder
5. Städmaterial
6. Arbetsplanering
7. Ergonomi
8. Säkerhet och skydd
9. Miljö
10. Övrig lokalvård
11. Entréer
12. Fukt

med tyngdpunkt på avsnitten 1-5, 7-9, samt 12

eller

ha minst två års arbetslivserfarenhet från städyrket på minst halvtid = 50 %.

Övrigt Certifikat kan erhållas av den som fyllt 18 år.

Examination

Sökande skall visa sina kunskaper teoretiskt och praktiskt i tre olika prov. Samtliga 12 punkter i PRYLs kravspecifikation skall vara med på varje prov.

Prov 1 – teoretiskt

Varar minst 15 minuter
Hjälpmedel är förbjudna

Kunskapskrav som testas i prov 1 är terminologi/begrepp upptagna i Tekniska Nomenklaturcentralens (TNC) publikation nr 77 – Städteknisk Ordlista. Minst fem frågor skall besvaras.

Prov 2 – teoretiskt

Varar minst 1 – 1,5 timme
Valfria skriftliga hjälpmedel är tillåtna.

Kunskapskrav som testas i prov 2 är de som upptagits i PRYLs kravspecifikation Punkt 2 – 12.

Minst 40 – 60 frågor skall besvaras.

Samma prov skall inte användas vid flera provtillfällen.

Prov 3 – praktiskt

Varar 1,5 timme
Hjälpmedel är tillåtna.

Provet skall beröra kunskaper inom punkt 2-12 i PRYLs kravspecifikation. (Se kapitel 7). Sökande skall kunna visa sina kunskaper praktiskt inom dessa områden.

4.1 Utfärdande av certifikat

Provdeltagare som erhåller minst 60 % rätt svar på de tre proven tillsammans samt minst 50 % rätt svar på vart och ett av delproven är godkända. De tre svarsformulären ligger till grund för utfärdande av certifikat.

5 Certifikatets giltighet

5.1 Övervakning

Övervakning sker för att säkerställa att den certifierade personalen kontinuerligt uppfyller de krav som certifikatet ställer. PRYL ställer kravet att certifieringsorgan ansvarar för denna övervakning av certifikatsinnehavare. Det skall ske 20 respektive 40 månader från dagen för certifikatets utfärdande under dess femåriga giltighetstid. Övervakning skall ske genom en kombination av information och frågor. Certifikatsinnehavare skall försäkra att de tagit del av utsänd information samt svara på frågor som kontrollerar kunskapsnivån. Dessutom skall certifikatsinnehavare intyga vilka arbetsuppgifter de haft, ange arbetad tid och arbetsuppgifter. Dessa uppgifter verifieras av arbetsgivare genom signatur. Därefter skickas denna dokumentation in till certifieringsorganet för bedömning och godkännande av att kunskapsnivån upprätthålls.

5.1.1 Särskilda krav på certifikatsinnehavare under certifikatets giltighet

Det åligger certifieringsorganet att informera certifikatsinnehavare om dennes skyldigheter under certifikatets giltighetstid att

- arbeta minst 3,5 år av 5
- alltid ange adressändring och byte av arbetsgivare till certifieringsorganet
- vid byte av arbetsgivare se till att ha arbetsgivareintyg
- svara på de frågor som certifieringsorganet ställer
- ta del av information från certifieringsorganet
- vara medveten om att bristande kompetens och missbruk kan leda till indragning.

5.2 Indragning av certifikat

Indragning av certifikat kan bli aktuellt då certifieringsorgan finner att certifikatinnehavaren inte längre uppfyller kraven för certifiering och ej heller inom påtalad tid vidtar de åtgärder som krävs för upprätthållande av kompetens. Dessutom kan certifikat dras in på grund av missbruk. Missbruk kan vara felaktigt angivande av certifierings omfattning, vilseledande marknadsföring, osant åberopande av certifieringssystem. Allvarligt missbruk kan leda till rättsliga åtgärder. Indragning kan även ske vid olämplighet i yrkesutövningen.

5.3 Särskilda villkor vid förnyelse

Ett certifikat är giltigt i fem år. Efter fem år kan certifikatsinnehavaren ansöka om förlängning av certifikat i ytterligare fem år. För att få förlängning krävs att innehavaren genomgår prövning som visar att denne inhämtat de nya kunskaper som krävs samt upprätthåller de gamla. Certifikatsinnehavare skall ha tjänstgjort som lokalvårdare under minst 3,5 år av certifikatets giltighetstid. Om avbrott varat mer än 1,5 år erläggs nytt certifieringsprov.

6 Kunskapsnivåer

Känna till Denna nivå innebär att det finns minst tre (3) olika svarsalternativ, varav ett är rätt. Ingen negativ inverkan på slutresultatet genom minuspoäng om fel alternativ väljs.

Kunna Kräver ett mera exakt svar inom nedanstående uttryck eller att välja rätt alternativ av gjorda påståenden. Där det finns valmöjlighet påverkar ett fel valt alternativ provresultatet genom minuspoäng.

6.1 Uttryck i samband med kunna

Förklara Muntligt/skriftligt eller med bild eller i en kombination av dessa svara rätt.

Inplacera På, i eller inom en given ram eller skala rätt placera begrepp och uttryck samt produkter.

Exemplifiera Ge exempel på uttryck eller förekomst muntligt, skriftligt eller visuellt.

Visa Genom exempel, visa skillnader i storlek mm.

Insortera Se inplacera.

Beskriva Muntligt eller skriftligt alternativt med bilder eller gester visa rätt svar på uppgift.

Motivera Ange anledning varför något skall utföras eller ingå.

Identifiera Fastställa sort eller art.

Välja Med eller utan alternativ välja sätt, metod eller produkt.

Praktiskt tillämpa, visa eller hantera Med givna förutsättningar genom praktisk handling utföra efterfrågat moment.

Redogöra för Verbalt och/eller visuellt eller i kombination visa kunskap.

Genomföra Med givna förutsättningar utföra ställd uppgift.

Planera Verbalt beskriva turordning, omfattning mm

Förstå Med egna ord visa innebörden.

Ge exempel på   Med egna ord eller handlingar ge exempel på lösning av uppgift.

Värdera   Välja ut det mest riktiga alternativet när det gäller ergonomisk utformning av redskap och maskiner.

Hjälpmedel förbjudna för pkt 1.

Hjälpmedel tillåtna för pkt 2 – 12.

1. Terminologi/begrepp

Utan hjälpmedel kunna förklara innebörden av städ-, kem- och golvt tekniska ord och begrepp som finns upptagna i Tekniska Nomenklaturcentralens (TNC) publikation nr 77 – Städteknisk Ordlista.

2. Kemiska begrepp och pH-skalan

- 2.1 Med utgångspunkt från pH-skalan kunna förstå begreppen sur/syra, neutral och alkalisk/basisk. Kunna förstå skillnaden i aggressivitet hos olika pH-värden.
- 2.2 I samband med begreppet tensid kunna förklara dess funktion.
Kunna förklara begreppet ytspänning.
- 2.2 Kunna förklara funktion och/eller användningsområde för begreppen:
  - Organiska lösningsmedel
  - Hårt respektive mjukt vatten
  - Komplexbildare
  - Metalliserad
  - Polyuretan

3. Kemiska produkter

- 3.1 Kunna, med information ur varuinformationsblad samt ur produktinformation och från produktförpackningar, rätt insortera kemiska produkter under respektive huvudgrupp och då vad avser rengöringsprodukter under:
  - Såpor
  - Tvättvättmedel
  - Syntetiska rengöringsmedel
  - Alkaliska rengöringsmedel
  - Lösningsmedelsbaserade rengöringsmedel
  - Bakteriedödande rengöringsmedel
  - Slipande rengöringsmedel
  - Syrabaserade rengöringsmedel

Vad avser ytskyddande produkter under:

- Polishtyper (topp-, yt-, grund- och spraypolish)
  - Kombinerade ytskydds- och rengöringsprodukter
  - Impregneringsprodukter – reagerande med kalcium
  - Oljevaxer
- 3.2 Inom varje huvudgrupp kunna beskriva produkternas egenskaper och användningsområden samt konsekvenser om produkterna används på fel sätt.
- 3.3 Med givna piktogram (utgivna av IHH) kunna beskriva för vilket material och för vilken metod produkten är avsedd.
- 3.4 Kunna förklara innebörden av KYR-skalan.

4. Golvmaterial och underhållsmetoder

- 4.1 Kunna motivera hur viktigt det är att rätt identifiera golvmaterial för val av skötselmetod.
- 4.2 Kunna identifiera nedanstående golvmaterial med hjälp av egna sinnen och kunskaper samt enkla hjälpmedel som kniv, skrapa m fl.
- Linoleum
  - Plast (kunna skilja på homogen och heterogen)
  - Betong
  - Terrazzo
  - Marmor och kalksten
  - Granit och gnejs
  - Skiffer
  - Keramiska
  - Gummi
  - Trä (där kunna skilja på olika ytbehandlingar)
  - Laminat
  - Textila (kunna skilja på naturfiber och syntetiska fibrer).
- 4.3 Kunna beskriva ovannämnda golvmaterials yt- och övriga egenskaper när det gäller bl a tålighet mot slitage/friktion, repor, kemikalier och känslighet för vatten, värme, UV-strålning och borttagning av fläckar. Känna till materialens användningsområden.
- 4.4 Kunna beskriva vikten av riktigt utförd byggstädning/installationsstädning särskilt med tanke på golvens livslängd.

- 4.5 På i moment 4.2 angivna golvmaterial kunna
- Beskriva innebörden av respektive golv- och kemtillverkares skötselanvisningar för daglig städning och periodiskt underhåll.
  - Praktiskt tillämpa dessa anvisningar.
- 4.6 På i moment 4.2 angivna golvmaterial kunna
- Beskriva behandlings- och skötselmetoder samt städ- och rengöringsmetoder.
  - Välja rätt behandlings- och skötselmetoder samt städ- och rengöringsmetoder.
  - Praktiskt tillämpa dessa metoder.
- 4.7 Med hjälp av fläcknyckel praktiskt kunna ta bort fläckar av blod, kaffe, rödvin, tuggummi och rost på i moment 4.2 angivna golvmaterial.
- 4.8 Efter given information om golvtyp kunna beskriva hur man kan få information om nedanstående golv.
- Sportgolv
  - Halkhämmande golv
  - Installationsgolv
  - Halvledande golv

5. Städmateriel

- 5.1 Kunna redogöra för olika redskap såsom moppar och svabbar med stativ och skaft, borstar och levanger, dukar skivss, raka, vagnar när det gäller
- Användningsområden
  - Funktion
  - Praktiskt kunna visa deras handhavande, vård och skötsel.
- 5.2 Kunna redogöra för de olika typerna av skurmaskiner (singel och kombi), sugar, (våt- och dammsugare) samt sop- och polermaskiner när det gäller
- Användningsområde
  - Funktion- såväl allmän som från säkerhetssynpunkt
  - Tillbehör
  - Praktiskt kunna visa deras handhavande, vård och skötsel.
- 5.3 Kunna värdera redskap och maskiner ur ergonomisk synvinkel.

6. Arbetsplanering

- 6.1 Kunna redogöra för uppläggning av det dagliga arbetet på ett givet område när det gäller
- Turordning
  - Materiel- och materialomfång
  - Packning av städvagnen
- 6.2 Kunna redogöra för samt motivera bedömt behov av skötselinsats på givet område, där nedsmutsningsgrad beskrivits verbalt och genom bilder.

- 6.3 Med givna mallar som grund kunna genomföra kvalitetsuppföljning på ett givet område.
- 6.4 Kunna planera egen städinsats utifrån befintligt kontrakt och/eller arbetsinstruktion.
- 6.5 Kunna förstå begreppen kundvänlighet, etik och moral inom städbranschen.

7. Ergonomi

- 7.1 Kunna praktiskt visa ergonomiskt riktiga arbetsställningar och arbetsteknik i olika arbetsmetoder.
- 7.2 Kunna beskriva hur arbetsställningar och arbetsteknik i olika arbetsmetoder påverkar våra rörelseorgan.
- 7.3 Kunna ge exempel på farliga moment vid olika arbetsmetoder och hur de kan påverka våra rörelseorgan med bl a förslitningsskador.
- 7.4 Kunna beskriva hur statisk respektive dynamisk belastning påverkar oss och ge exempel på arbetsmoment som belastar kroppen statiskt respektive dynamiskt.
- 7.5 Kunna beskriva hur arbetstempo påverkar kroppen och hur pauser i arbetet inverkar.
- 7.6 Känna till hur psykisk belastning påverkar kroppen och dess funktion.
- 7.7 Kunna beskriva arbetsklädernas och fotbeklädningens inverkan på oss vid olika arbetsmetoder och arbetsmiljöer och kunna exemplifiera hur en anpassning av klädseln till en given arbetssituation kan göras.
- 7.8 Känna till kroppens varningssignaler vid felaktiga arbetstekniker och arbetsmetoder.

8. Säkerhet och skydd

- 8.1 Kunna redogöra för riskfaktorer för människor hos kemiska produkter med produktförpackning och varuinformationsblad som hjälpmedel.
- 8.2 Kunna beskriva vad gjorda märkningar på kemiska produkter innebär.
- 8.3 Kunna ge exempel på förebyggande åtgärder som motverkar olyckor vid arbete med kemiska produkter.
- 8.4 Kunna ge exempel på personlig och allmän skyddsutrustning att användas vid arbete med kemiska produkter och maskiner.
- 8.5 Kunna redogöra för vilka skyldigheter och rättigheter som är reglerade i lagar, förordningar och föreskrifter i samband med arbete med kemiska produkter och maskiner.

- 8.6 Kunna förklara innebörden av givna märkningar för elsäkerhet och i samband med detta också kunna redovisa hur och var olika typer av maskiner för lokalvårdsarbetet får anslutas.
- 8.7 Kunna beskriva krav på skyddsanordningar i samband med arbete ovan mark/golvplan.
- 8.8 Kunna ge exempel på lämpliga platser där dokument med lagar, förordningar och föreskrifter kan finnas på arbetsplatsen.
- 8.9 Kunna förklara ansvarsförhållanden på arbetsplatsen.
- 8.10 Känna till principen för uppmärkningen av en byggnads utrymningsvägar.

9. Miljö

- 9.1 Känna till Agenda 21:s inriktning.
- 9.2 Känna till var kommunens renhållningsordning kan erhållas.
- 9.3 Kunna förstå effekten på såväl inre som yttre miljö vid fel kem- och metodval.
- 9.4 Kunna beskriva miljökrav som styr kem- och metodval för lokalvården.
- 9.5 Känna till vad olika miljömärkningar betyder och då i första hand Svanen och Falken – Bra Miljöval.

10. Övrig lokalvård

- 10.1 Kunna redogöra för målade ytor och plastmaterial när det gäller känslighet för vatten, kemikalier och fläckborttagning.
- 10.2 Kunna praktiskt utföra dammtorkning och avfläckning på dessa ytor och dessutom på
innertak
armaturer
möbler
ventiler – till- och frånluft
glas – och då även praktiskt kunna rengöra och putsa sådan yta.
- 10.2 Kunna redogöra för specifika problem i samband med lokalvård avseende
Toalett- och duschrum
Kök
Trappor och räcken
Textila material
Datorer
Kunna ge exempel på hur dessa problem kan lösas.

11. Entréer

- 11.1 Känna till utormningen av en funktionell entré och då framför allt när det gäller avtorkningszonernas längd mätt i antal steg.
- 11.2 Mot en given förutsättning för en entré kunna beskriva den städinsats som behöver göras.
- 11.3 Känna till entrémattors rengöring och skötsel.

12. Fukt

- 12.1 Kunna identifiera skador, angrepp av vatten, fukt och även risk för sådana bla vad avser mögelangrepp, läckage och skador på fogar, skarvar och rör genomföringar mm.
- 12.2 Kunna förstå sin rapporteringsskyldighet till för byggnaden ansvarig.